

niet oorspronkelijk van hem, want sedert 1665 verscheen van Denis de Sallo, raadsheer in het Parlement van Parijs, «Le Journal des Sçavans», die zijn tijdschrift echter — en dit bewijst zeker het gevaarlijke der boekbeoordeeling in die dagen — op naam van zijn lakei, Sieur de Hedouville, uitgaf (1). Dit is de eerste Revue, Review of Gids, die soms ook den naam van (blauwen) beul schijnt verdiend te hebben, terwijl Bayle meer een geestig verslag gaf dan hatelijk critiseerde of recenseerde (2). Als doel, waarmede de «Nouvelles» hier verschenen, wordt opgegeven de bestrijding van «l'audace effrontée de Nicolas de Blégnny». Deze man was eigenlijk kwakzalver van professie en bracht het zoover als professor-kwakzalver, dat hij zelfs pruikenmakersjongens het pruiken maken leerde. Hij was de vader van het eerste medische tijdschrift, dat van 1679 dagteekent, onder den titel: «Nouvelles découvertes dans toutes les parties de la médecine» (3). Toen dit, na een vijfjarig bestaan, in Frankrijk verboden werd, begaf hij zich naar Holland, het «refugium peccatorum», waar hij in vereeniging met Gautier, vroeger geneesheer te Niort en toen te Amsterdam gevestigd, «Le Mercure Savant» uitgaf, een tijdschrift, dat geen ander nut had, dan dit, dat het Bayle tot het journalisme bracht, evenals Moréri (4) hem tot den schrijver van een woordenboek maakte. Bayle was een geboren journalist: vol bewonde-

---

(1) Over de beweging, die deze onderneming verwekte, zie Disraeli, *Curiosities*. Vol. I. p. 13. In Duitschland verschenen in 1682 *Acta eruditorum* te Leipzig, wier uitgever Otto Mencke was. Zij zijn voortgezet tot 1776.

(2) «Pendant trois ans il fut comme le rapporteur universel de l'Europe». Zie: Eug. Hatin, *Bibliographie historique et critique de la presse périodique française*. Paris 1866. p. 33.

(3) Hatin, *Histoire politique et littéraire de la presse en France*. Paris 1859—1861. Tom. II. p. 220 v.v.

(4) Hatin, *Histoire*. Tom. II. p. 221.